

НОВИНИ ЗАКОНОДАВСТВА

Роздрібна торгівля і дозвілля

- Заборона ігрового бізнесу в Україні

Нерухомість та будівництво

- Скасування переліку проектів будівництва, для яких державна експертиза не обов'язкова
- Зміни до умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві
- Затверджено новий порядок надання вихідних даних для проектування об'єктів містобудування
- Новий порядок проведення державної експертизи містобудівної документації
- Новий порядок прийняття в експлуатацію об'єктів будівництва
- Державний контроль за використанням та охороною земель
- Скасування необхідності нотаріального посвідчення договорів оренди землі
- Президент ветовав Закон «Про захист майнових прав громадян у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи»
- Відчуження земельних ділянок для суспільних потреб
- Спрощення порядку отримання прав на землю
- Спрощення порядку оренди державного та комунального майна

Врегулювання спорів

- Підсудність справ по земельних відносинах

Інвестиції

- Залучення інвестицій державними підприємствами

Банківське та фінансове право

- Антикризове законодавство

Державно-приватне партнерство

- Засади державно-приватного партнерства

Корпоративне право / M&A

- Зменшення розміру статутного капіталу ТОВ
- Практика вирішення корпоративних спорів

РОЗДРІБНА ТОРГІВЛЯ І ДОЗВІЛЛЯ

Заборона ігрового бізнесу в Україні

- Вступив в силу Закон України «Про заборону ігрового бізнесу в Україні». Цим законом вводиться заборона в Україні ігрового бізнесу. Заборона буде діяти до прийняття спеціального законодавства, яке передбачає право здійснення ігрового бізнесу в спеціально створених ігрових зонах.

Тімур Бондарев,
старший партнер компанії Arzinger

- Ми дуже здивовані фактом ухвалення цього закону, оскільки виходили з того, що уряд та Президент усвідомлюють всі негативні наслідки ухвалення закону для держави, як іміджеві, так і економічні. Безсумнівним є те, що гральний бізнес підлягає більш жорсткому регулюванню, але на нашу думку, ні в якому разі не можна йти шляхом, який обрала Україна щодо цього питання.

Як відомо, у гральному бізнесі задіяні значні інвестиції, більшість з яких мають іноземне походження. Окрім того, Україна є членом великої кількості міжнародних угод (в тому числі двосторонніх), направлених на захист інвестицій, які надають інвесторам право звертатись до міжнародних судових інстанцій для захисту своїх прав.

В український гральний бізнес були вкладені значні фінансові ресурси, починаючи від придбання та оренди об'єктів нерухомості і закінчуючи отриманням регуляторних дозволів, ліцензій та патентів. Закон заборонив даний вид бізнесу, в зв'язку з чим інвесторам були нанесені чималі збитки. Ми впевнені, що у найближчий час слід очікувати хвилю позовів, як від національних, так і іноземних інвесторів, які будуть вимагати від держави відшкодування збитків та не отриманих очікуваних прибутків, що потягне за собою міжнародні судові розгляди та нанесення ще одного удару по іміджу нашої країни.

На нашу думку, перед ухваленням таких законів потрібно виходити не з популістських намірів, а з інтересів власної держави. В цій ситуації

можна констатувати той факт, що Україні буде нанесений величезний збиток, що, звичайно ж, не буде сприяти позитивному іміджу нашої держави в очах міжнародної спільноти та інвесторів. Залишається сподіватись на скасування даного закону в найближчий час.

НЕРУХОМІСТЬ ТА БУДІВНИЦТВО

Скасування переліку проектів будівництва, для яких державна експертиза необов'язкова

- Відповідно до ст. 8 Закону «Про інвестиційну діяльність» одним із обов'язків інвестора є одержання позитивного комплексного висновку державної експертизи щодо додержання в інвестиційних програмах та проектах будівництва діючих нормативів з питань санітарного і епідемічного благополуччя населення, екології, охорони праці, енергозбереження, пожежної безпеки, міцності, надійності та необхідної довговічності будинків і споруд, а також архітектурних вимог.

Мінрегіонбуд, за погодженням з Держкомпідприємством та низкою інших органів, наказом від 08.04.2009 N 145 затвердив Перелік об'єктів, для затвердження проектів будівництва яких комплексний висновок державної експертизи не є обов'язковим, та визначив, що по проектах будівництва об'єктів, наведених у цьому Переліку:

- обов'язковим є виконання відповідно до законодавства державної екологічної експертизи, державної експертизи з питань санітарного та епідемічного благополуччя населення, охорони праці, енергозбереження та енергоефективності, пожежної, техногенної, ядерної та радіаційної безпеки;
- у разі фінансування будівництва (капітального ремонту) за рахунок капітальних видатків

державного бюджету обов'язкової державній експертизі підлягає кошторисна частина проєктної документації.

Наказ набув чинності 22.06.2009 р.

Зміни до умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві

– Кабінет Міністрів України постановою від 17.06.2009 N 601 вніс зміни до Загальних умов укладення та виконання договорів підряду в капітальному будівництві, відповідно до яких:

- внесено нову істотну умову, що має зазначатися у договорі підряду, - умови здійснення авторського та технічного нагляду за виконанням робіт;
- власником результату виконаних робіт (об'єкта будівництва) є замовник, якщо інше не передбачено договором;
- замовник зобов'язаний забезпечити здійснення технічного нагляду протягом усього періоду будівництва об'єкта в порядку, встановленому законодавством;
- віднесення ризику випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва на одну із сторін договору підряду до його прийняття замовником здійснюється відповідно до вимог закону, крім випадків, коли це сталося внаслідок обставин, що залежали від замовника;
- сторони зобов'язані вживати необхідних заходів для недопущення випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва, а якщо таке пошкодження відбулося, приймати відповідні рішення та узгоджувати свої дії щодо усунення негативних наслідків;
- у разі випадкового знищення або пошкодження об'єкта будівництва, ризик якого несе замовник, він негайно повинен прийняти рішення щодо доцільності та умов продовження будівництва, компенсувати додаткові витрати підрядника, зумовлені усуненням наслідків такого знищення або пошкодження;
- якщо інше не встановлено договором, підрядник не має права вимагати плату за роботу або відшкодування витрат, які виникли у нього в разі руйнування або пошкодження

об'єкта будівництва внаслідок непереборної сили, до спливу встановленого договором будівельного підряду строку введення в експлуатацію об'єкта, а також у разі неможливості завершити будівництво (будівельні роботи) з інших причин, що не залежать від замовника;

- передача виконаних робіт (об'єкта будівництва) підрядником і приймання їх замовником оформлюється актом про виконані роботи.

Зміни набрали чинності 26.06.2009 р.

Затверджено новий порядок надання вихідних даних для проєктування об'єктів містобудування

– Кабінет Міністрів України Постановою “Про затвердження Порядку надання вихідних даних для проєктування об'єктів містобудування” від 20.05.2009 N 489 затвердив новий порядок надання вихідних даних для проєктування об'єктів містобудування.

Згідно нового порядку, основними складовими вихідних даних є:

- містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки;
- технічні умови;
- завдання на проєктування.

Містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки надаються:

- виконавчими органами сільських, селищних, міських рад - у разі розташування земельної ділянки в межах населеного пункту;
- місцевими держадміністраціями - в разі розташування земельної ділянки за межами населеного пункту.

Містобудівні умови і обмеження забудови земельної ділянки та технічні умови чинні до завершення будівництва об'єкта, але не менш як 2 і не більш як 5 років, і надаються:

- власникові/користувачеві земельної ділянки;
- особі, щодо якої прийнято рішення про передачу (надання) земельної ділянки із земель

державної чи комунальної власності в порядку, визначеному земельним законодавством;

- уповноваженій ними особі (підприємству, установі, організації).

Завдання на проектування об'єкта містобудування розробляється, затверджується та надається замовником генеральному проектувальнику на підставі містобудівних умов і обмежень забудови земельної ділянки.

Постанова набула чинності 29.05.2009 р.

Новий порядок проведення державної експертизи містобудівної документації

- Кабінет Міністрів України Постановою від 20 травня 2009 р. N 522 затвердив новий Порядок проведення державної експертизи містобудівної документації, який визначив механізм та строки її проведення. Зазначеним Порядком визначено, що експертизі підлягають усі види містобудівної документації (Генеральна схема планування території України, схеми планування територій, генеральні плани населених пунктів, детальні плани територій, проекти забудови територій, містобудівні обґрунтування) незалежно від замовника та джерел фінансування. Експертизі також підлягають усі зміни, що вносяться до містобудівної документації, у тому числі ті, що вносяться за результатами громадського обговорення. Також у Постанові визначені чіткі строки на проведення експертизи зазначених документів та їх окремих частин.

Постанова набула чинності 05.06.2009 р.

Новий порядок прийняття в експлуатацію об'єктів будівництва

- Кабінет Міністрів України Постановою від 20.05.2009 N 534 виклав у новій редакції Порядок прийняття в експлуатацію закінчених будівництвом об'єктів. Відтепер прийняття в експлуатацію зазначених об'єктів здійснюється на підставі свідоцтва про відповідність збудованого об'єкта проектній документації, вимогам державних стандартів, будівельних норм і правил, що видається інспекціями державного архітектурно-будівельного контролю. Свідоцтво видаватиметься на підставі заяви замовника, до якої додається а) проектна документація, затверджена в установленому законодавством по-

рядку; б) акт готовності об'єкта до експлуатації, підписаний генпроектувальною та генпідрядною організаціями, субпідрядними організаціями, що здійснювали будівництво, замовником, страховою компанією. При цьому прийняття в експлуатацію приватних житлових будинків садибного типу, дачних і садових будинків, господарських споруд, прибудов, будівництво яких здійснено без залучення підрядних організацій, проводиться за результатами технічного обстеження будівельних конструкцій та інженерних мереж таких об'єктів. Для видачі свідоцтва інспекція проводитиме підсумкову перевірку відповідності збудованого об'єкта та готовності його до експлуатації, яка повинна розпочинатися не пізніше ніж на третій робочий день після реєстрації заяви і не може тривати більш як 4 робочих дні. Датою прийняття в експлуатацію закінченого будівництвом об'єкта є дата видачі зареєстрованого інспекцією свідоцтва. Відмова у видачі свідоцтва може бути оскаржена до суду.

Постанова набула чинності 12.06.2009 р.

Державний контроль за використанням та охороною земель

- З метою визначення рівня можливого негативного впливу від провадження господарської діяльності на стан земель, додержання встановленого законодавством режиму використання земель КМУ постановою від 20.05.2009 N 477 затвердив Критерії, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності та визначається періодичність проведення планових заходів з державного контролю за використанням та охороною земель.

Так, згідно з цими критеріями суб'єкти господарювання розподіляються на:

1. суб'єктів з високим ступенем ризику - які провадять діяльність на землях оборони або оздоровчого та рекреаційного призначення чи діяльність, пов'язану з використанням небезпечних речовин I і II класу небезпеки та радіаційно небезпечних речовин, перевезенням небезпечних вантажів тощо.

Для таких суб'єктів господарювання планові заходи державного контролю за використанням та охороною земель здійснюються не частіше 1 разу на рік;

2. суб'єктів з середнім ступенем ризику - провадять діяльність, пов'язану з:

- використанням небезпечних речовин III і IV класу небезпеки, перевезенням вантажів (крім небезпечних);
- розміщенням, будівництвом і експлуатацією об'єктів, що негативно впливають або можуть вплинути на стан земель;
- забезпеченням та обслуговуванням населення (підприємства міського, міжміського транспорту, торгівлі тощо);
- веденням фермерського господарства, сільськогосподарського виробництва сільськогосподарськими науково-дослідними установами та навчальними закладами.
- Планові заходи державного контролю - не частіше 1 разу на 2 роки;

3. суб'єктів з незначним ступенем ризику - інші суб'єкти, що не віднесені до суб'єктів господарювання з високим і середнім ступенем ризику.

Планові заходи з державного контролю - не частіше 1 разу на 5 років.

Постанова набула чинності 26.05.2009 р.

Скасування необхідності нотаріального посвідчення договорів оренди землі

- 11.06.2009 Верховна рада підтримала в другому читанні законопроект, який передбачає виключення ст.290 Господарського кодексу України, згідно якої оренда земельної ділянки без договору, укладеного в письмовій формі, посвідченого нотаріально та зареєстрованого в установленому законом порядку, не допускалася. Також законопроектом скасовується вимога щодо обов'язкового нотаріального посвідчення договору оренди нерухомості у випадках, якщо орендодавцем є фізична особа, що була передбачена в підпункті "б" підпункту 9.1.4 пункту 9.1 статті 9 Закону України "Про податок з доходів фізичних осіб".

Станом на 25.06.2009 Закон ще не підписаний Президентом України.

Президент ветовав Закон «Про захист майнових прав громадян у період виходу економіки України зі стану фінансової кризи».

- Нагадаємо, 21 травня Верховна Рада на період виходу економіки України зі стану фінансової кризи ввела мораторій на набуття заставоутримувачем чи іпотекоутримувачем права звернення стягнення на предмет застави чи іпотеки в разі, якщо предметом застави чи іпотеки є житлова нерухомість, в якій постійно проживають громадяни. Тоді за прийняття відповідного законопроекту № 3459-1 проголосували 237 депутатів при 226 необхідних.

Тімур Бондарев,
старший партнер компанії Arzinger:

- Ми коментували цей документ у попередньому випуску новин і виказали сподівання, що він довго не проіснує, зважаючи на його відверто популістський характер і негативні наслідки для економіки України. В цьому наша позиція співпала із позицією Президента, який додатково відзначив ще й корупційну складову законопроекту, а також можливість зловживання з боку боржників своїми правами.

Відчуження земельних ділянок для суспільних потреб

- Верховна Рада 25.06.2009 р. прийняла закон "Про відчуження земельних ділянок приватної власності для суспільних потреб та з мотивів суспільної необхідності".

Цей закон, зокрема, передбачає, що примусове відчуження земельних ділянок і нерухомого майна, яке розміщене на них, з наступним повним відшкодуванням їхньої вартості, допускається лише в умовах воєнного чи надзвичайного стану. Закон також містить перелік мотивів суспільної необхідності, та перелік об'єктів, для розміщення яких допускається примусове відчуження земельної ділянки: об'єкти національної безпеки і оборони; лінійні об'єкти та об'єкти транспортної і енергетичної інфраструктури (дороги, мости, естакади, магістральні трубопроводи, лінії електропередач, аеропорти, нафтові і газові термінали, електростанції) та об'єкти, необхідних для їх експлуатації; об'єкти, пов'язані із видобуванням корисних копалин загальнодержавного значення.

ня; об'єкти природно-заповідного фонду; кладовища.

Примусове відчуження земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на ній розміщені, з мотивів суспільної необхідності здійснюється за рішенням суду, який визначає викупну ціну та порядок її виплати, а також перелік та порядок надання майна замість відчуженого. Одночасно суд може задовольнити вимоги щодо знесення житлового будинку, інших будівель, споруд, багаторічних насаджень, розміщених на земельній ділянці, що підлягають примусовому відчуженню. Викуп здійснюється виключно шляхом попередньої і повної компенсації нерухомості у грошовій формі.

Законом також визначено порядок та процедуру викупу земельних ділянок, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, для суспільних потреб.

Станом на 30.06.2009 цей закон ще не підписаний Президентом України.

Тімур Бондарев,
старший партнер компанії Arzinger:

- Досить цікавий документ, який має високі шанси бути підписаним Президентом. Загальна концепція цього закону відповідає загальносвітовій практиці і дає поштовх подальшому розвитку ринку нерухомості України. Наскільки вдалим вийшов цей документ ще незрозуміло, оскільки ми не бачили остаточну його версію, за яку проголосували депутати. Відомо, що законопроект зазнав змін, але наскільки вони суттєві – ми незабаром побачимо.

Спрощення порядку отримання прав на землю

- Верховна Рада прийняла за основу проект закону «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України» (щодо спрощення порядку набуття прав на землю) № 4430.

Законопроектом (реєстр. №4430) пропонується спростити порядок набуття фізичними та юридичними особами права власності та користування на земельні ділянки із земель державної та комунальної власності, а також розширити права землевласників і землекористувачів щодо користування ними.

Обговорюючи проект, народні депутати врахували пропозицію, згідно з якою «напрями використання земельної ділянки в межах певної категорії земель (крім земель сільськогосподарського призначення та земель оборони) визначаються їх власником або користувачем самостійно в межах вимог, які встановлені законом до використання земель цієї категорії, з урахуванням містобудівної документації та документації землеустрою».

Законопроектом передбачається встановлення порядку погодження документації із землеустрою за принципом єдиного вікна шляхом створення при кожній районній державній адміністрації або місті обласного значення комісії, до складу якої мають входити представники усіх органів, уповноважені погоджувати таку документацію. Пропонується встановити тритижневий строк розгляду цією комісією поданої документації.

Відповідно до проекту, у разі відмови органу виконавчої влади чи органу місцевого самоврядування у передачі земельної ділянки у власність або залишення клопотання без розгляду питання вирішується в судовому порядку. При задоволенні такого позову судом може бути зобов'язано орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування відповідно: здійснити затвердження погодженого проекту землеустрою щодо відведення земельної ділянки та передати земельну ділянку у власність або розглянути клопотання.

Спрощення порядку оренди державного та комунального майна

- ВРУ законом від 10.06.2009 N 1498-VI внесла зміни до Закону “Про Державний бюджет України на 2009 рік”, якими дещо спростила порядок оренди державного та комунального майна.

Так, орендарю, який належно виконує свої обов'язки за договором оренди нерухомого майна, строк дії якого закінчується, надано право на продовження договору на новий строк, але не більше ніж на 2 роки. Орендар, який має намір скористатися таким правом, повинен повідомити про це орендодавця не пізніше ніж за місяць до спливу строку договору оренди нерухомого майна.

Станом на 30.06.2009 цей закон ще не набрав чинності.

Тімур Бондарев,
старший партнер компанії Arzinger:

- Нагадаємо, що попередня редакція ст. 73 Закону про держбюджет 2009 передбачала загальне правило щодо передачі в оренду державного та комунального майна здійснюється виключно на конкурсних засадах (виняток було зроблено для бюджетних та деяких інших установ і організацій). Після закінчення строку дії договору оренди орендар, який належним чином виконував свої обов'язки, бере участь у конкурсі на отримання права оренди державного та комунального майна. При визначенні переможця конкурсу, за інших рівних умов, йому надається перевага, шляхом застосування преференційної поправки, яка встановлюється Кабінетом Міністрів України. Зазначеними змінами також було знято мінімальний розмір преференційної надбавки, який не міг бути менше 0,8. Таким чином, можна констатувати певні законодавчі ініціативи щодо стимулювання добросовісних орендарів державного та комунального майна.

Ігор Ткач,
партнер компанії Arzinger:

- Актуальність і необхідність прийняття зазначеного Закону обумовлена наявністю непоодиноким випадків завідомого використання існуючих прогалин процесуального законодавства України у вирішення справ, що знаходяться у площині земельних відносин. Це спори щодо землі, земельних ділянок та права на них, у тому числі на земельні частки (паї). Відповідні справи розглядалися не за місцем знаходження земельної ділянки, як це передбачено чинним законодавством, а за місцезнаходженням відповідача, що мало наслідком систематичні випадки одночасного вирішення спорів у різних судах майже по всій Україні за тим же предметом розгляду, що в свою чергу призводило до повного безладу та затягування здійснення правосуддя на роки.

Таким чином, прийняття Закону врешті-решт припинить можливість вирішення спорів щодо одного об'єкту земельних відносин у різних судах і захистить в першу чергу інтереси осіб, уникаючи плутанини з вибором суду саме на законодавчому рівні, а не на рівні постанов та інформаційних листів Верховного та Вищого господарського судів України.

ВРЕГУЛЮВАННЯ СПОРІВ

Підсудність справ по земельних відносинах

- 25.06. 2009 Верховна Рада України ухвалила Закон “Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо визначення підсудності справ з питань земельних відносин” Законодавчим актом внесено зміни до Господарського процесуального, Цивільного процесуального кодексів України та Кодексу адміністративного судочинства, якими уточнюється підсудність спорів щодо земельних відносин. При цьому, встановлюється, що такі спори мають розглядатися виключно за місцезнаходженням об'єктів земельних відносин, якими згідно із ст. 2 Земельного кодексу є землі в межах території України, земельні ділянки та права на них, у тому числі на земельні частки (паї).

Станом на 25.06.2009 Закон ще не підписаний Президентом України.

ІНВЕСТИЦІЇ

Залучення інвестицій державними підприємствами

- З метою підвищення ефективності управління об'єктами державної власності Кабінет Міністрів України постановою від 17.04.2009 N 530 затвердив Порядок проведення аукціону із залучення інвесторів державними підприємствами, установами та організаціями, який визначає механізм залучення інвесторів держпідприємствами, установами та організаціями для реалізації інвестиційних проектів. Постановою визначено порядок проведення аукціону з відбору суб'єктів господарювання для набуття права на укладення з підприємствами інвестиційного договору про залучення та реалізацію інвестицій.

БАНКІВСЬКЕ ТА ФІНАНСОВЕ ПРАВО

Антикризове законодавство

- Виходячи із необхідності підвищення ефективності діяльності державних органів у фінансово-кредитній сфері в період фінансової кризи, забезпечення макроекономічної стабільності та стабільності грошової одиниці України Верховна Рада України 23.06.2009 прийняла Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України з метою подолання негативних наслідків фінансової кризи», яким встановила обов'язковий продаж 50 відсотків обсягу надходжень на користь резидентів в іноземній валюті протягом не пізніше п'яти днів з дня їх надходження (це положення стосується першої групи Класифікатора іноземних валют Національного банку України). Винятки, а також порядок реалізації цих положень повинні визначатись Національним банком України.

Також цим Законом надано право комерційним банкам за погодженням з позичальниками у термін до 31 грудня 2009 року проводити реструктуризацію заборгованості за іпотечними кредитами позичальників - фізичних осіб на придбання житлової нерухомості без пониження фінансового класу позичальника.

Законом на 2009-2010 роки введено мораторій на примусове виселення із житла, в якому проживає або зареєстрована фізична особа – іпотекодавець, у разі якщо відсотки за іпотечним житловим кредитним договором сплачуються своєчасно або з максимальною затримкою до двох місяців, а також документально врегульовано питання реструктуризації боргу, на узгоджених з банком умовах.

У зв'язку із нововведеннями було внесено ряд змін до чинного законодавства України, зокрема, частину першу ст. 158 Цивільного кодексу України викладено у новій редакції, відтепер положення щодо того, що частка привілейованих акцій у загальному обсязі статутного капіталу акціонерного товариства не може перевищувати двадцяти п'яти відсотків, не стосується банків.

Внесено зміни до Закону України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті», відтепер виручка резидентів у іноземній валюті підлягає зарахуванню на їх валютні рахунки

у строки виплати заборгованостей, зазначені в контрактах, але не пізніше 90 календарних днів з дати митного оформлення. Також, встановлено, що імпортні операції резидентів, які здійснюються на умовах відстрочення поставки, в разі, коли таке відстрочення перевищує 90 календарних днів з моменту здійснення авансового платежу або виставлення векселя, потребують висновку ЦОВВ з питань економічної політики.

Прийнятим Законом, було внесено ряд змін до податкових законів, зокрема, до Закону України «Про податок на додану вартість», Закону України «Про оподаткування прибутку підприємств», Закону України «Про податок з доходів фізичних осіб», а також до Законів «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність» та «Про цінні папери та фондовий ринок».

Станом на 25.06.2009 Закон ще не підписаний Президентом України.

ДЕРЖАВНО-ПРИВАТНЕ ПАРТНЕРСТВО

Засади державно-приватного партнерства

- 25.06.2009 Верховна Рада прийняла Закон України «Про загальні основи державно - приватного партнерства» (надалі – Закон про ДПП). Закон ще не набув чинності і не підписаний Президентом. Прийнятий Закон є «рамковим» і покликаний в першу чергу визначити правове поле та основні принципи взаємодії держави з приватним сектором економіки..

Основні «новели» прийнятого Закону у порівнянні з текстом законопроекту, який був відправлений на доопрацювання в грудні 2008 р. включають наступне.

По-перше, «публічним» партнером названа держава Україна, АРК, територіальні громади, серед приватних партнерів з'явився такий суб'єкт як об'єднання юридичних осіб, яке не є юридичною особою. Нижче наданий більш широкий перелік приблизних сфер діяльності та функцій, які повинне виконувати ДПП. Також врегульовано питання можливої конкуренції норм шляхом застосування спеціального законодавства з урахуванням норм Закону про ДПП. У випадку, якщо

КОРПОРАТИВНЕ ПРАВО / M&A

спеціальні законодавчі акти містять порядок проведення конкурсу ДПП, що відрізняється від порядку, визначеного в Законі, застосовується відповідний спеціальний порядок.

Також передбачений наступний порядок вирішення земельного питання – одного из ключових питань для практичної реалізації ДПП. У випадку, якщо для виконання ДПП необхідно надати приватному партнерові права користування земельними ділянками, державний партнер до моменту проголошення конкурсу по визначенню приватного партнера повинен забезпечити розробку проектів землеустрою відносно відводу земельних ділянок, іншої документації, яка згідно до законодавства є необхідною для надання земельної ділянки в оренду, та узгодити таку документацію з уповноваженими органами, а в разі необхідності – отримати позитивний висновок державної експертизи щодо землеустрою у встановленому законодавством порядку. ,

Відповідно до Закону буде проводитись аналіз ефективності здійснення ДПП та встановлення можливих ризиків, а також обґрунтування соціально-економічних та екологічних наслідків здійснення ДПП. Це необхідно для прийняття рішення про доцільність ДПП в кожному конкретному випадку. Пропозиція про здійснення ДПП можуть готуватись як «публічним», так і приватним партнером, а рішення про здійснення ДПП відповідного органу повинно бути прийняте протягом двох місяців з дати подання пропозиції.

Закон про ДПП містить ряд можливостей державної підтримки ДПП – надання держаних гарантій та гарантій органів місцевого самоврядування, гарантій прав приватних партнерів, таких як принцип компенсації витрат приватного партнера у випадку, якщо ціни (тарифи) на послуги, що надаються в процесі здійснення ДПП, встановлені у розмірі, нижче економічно обґрунтованих витрат на їх виробництво (надання), застосування законодавства, діючого на день складання договору про ДПП протягом всього терміну дії договору та деяких інших.

Зменшення розміру статутного капіталу ТОВ

- 25.06.2009 Верховна Рада України ухвалила Закон “Про внесення змін до деяких законів України щодо сприяння здійсненню підприємницької діяльності”

Законом, з метою спрощення здійснення підприємницької діяльності, передбачено знизити вимоги до статутного капіталу господарських товариств, зменшити кількість видів господарської діяльності, що підлягають ліцензуванню тощо.

Зокрема, законом визначено, що у товаристві з обмеженою відповідальністю створюється статутний (складений) капітал, розмір якого повинен становити не менше суми, еквівалентної одній мінімальній заробітній платі, встановленій на момент створення товариства з обмеженою відповідальністю.

Передбачено, що укладення договору оренди майна підприємства, його структурного підрозділу з іншими фізичними та юридичними особами здійснюється за умови відсутності заяви господарського товариства, створеного трудовим колективом підприємства, його структурного підрозділу або чинного орендаря, який належним чином виконував свої обов'язки, впродовж двадцяти днів з дня направлення їм повідомлення про намір орендувати відповідно цілісний майновий комплекс підприємства, структурного підрозділу.

Встановлено також єдиний порядок ліцензування видів господарської діяльності на території України та визначення його особливостей для окремих видів господарської діяльності, що зумовлені специфікою їх провадження, у законах, що регулюють відносини у відповідній сфері, крім випадків, передбачених частиною другою статті 2 Закону “Про ліцензування певних видів господарської діяльності”. Водночас, передбачається “запровадження ліцензування окремого виду господарської діяльності у разі недостатності інших засобів державного регулювання господарської діяльності, визначених відповідним законом”.

Станом на 25.06.2009 Закон ще не підписаний Президентом України.

Практика вирішення корпоративних спорів

- 18.06.2009 року Вищий господарський суд України вніс зміни до своїх Рекомендацій «Про практику застосування законодавства у розгляді справ, що виникають з корпоративних відносин» від 28.12.2007 р. N 04-5/14.

Основні цікаві моменти, на які слід звернути увагу і які, вірогідно, впливатимуть на подальшу судову практику, наступні:

- Стосовно врахування голосів учасників, які неповністю сплатили частку: при визначенні правомочності загальних зборів учасників та результатів голосування за прийняття рішень голоси учасників, які неповністю сплатили вартість своїх вкладів, підлягають врахуванню.
- Стосовно аудиторської перевірки товариства учасниками (акціонерами), які володіють більше 10%: вимоги про аудиторську перевірку можуть висуватися лише дійсним (не майбутнім та не минулим) учасником (акціонером) товариства; вимоги учасників про надання їм документів, необхідних для проведення аудиторської перевірки, задоволенню не підлягають.
- Стосовно порядку і наслідків виходу/виключення учасника з ТОВ: заява про вихід з ТОВ, є формою волевиявлення, не є правочином та не може бути оскаржена/визнана недійсною. При визначенні вартості майна, що виплачується учаснику при виході або виключенні з ТОВ, мають враховуватись не лише активи, але і зобов'язання товариства (роз'яснення містить конкретний перелік статей балансу, які мають враховуватись). При цьому суд ще раз наголосив, що учасник товариства має право вимагати проведення з ним розрахунків, виходячи з дійсної (ринкової) вартості майна товариства, яка визначається оцінювачем.

- Щодо угод між акціонерами (учасниками): ВГСУ також ще раз підкреслив свою позицію про те, що угоди між акціонерами (учасниками господарських товариств) не можуть змінювати норми закону та статуту товариства, обмежувати права інших акціонерів (учасників) товариства. Зазначені угоди про підпорядкування відносин з управлінням товариством іноземному праву є нікчемними.

При цьому ВГСУ підтвердив, що відносини з обігу акцій (крім відносин з реалізації переважного права на придбання акцій) не стосуються діяльності товариства і не належать до відносин корпоративного управління товариством. Таким чином, ці угоди можуть бути підпорядковані іноземному праву за умов, передбачених ЗУ «Про міжнародне приватне право».

Максим Черкасенко,
партнер компанії Arzinger:

- В цілому роз'яснення не носять революційний характер, а скоріше є узагальненням судової практики що склалася, підтверджуючи і раніше висловлювані позиції Вищого господарського суду України з корпоративних питань. Найбільшу цінність, на нашу думку, представляють узагальнення щодо визначення вартості майна, що виплачується учаснику при виході або виключенні з ТОВ. Акцентування на цьому є особливо актуальним, оскільки останнім часом в зв'язку із різким зростанням пасивів підприємств і зменшенням їх активів, зросла кількість спорів, пов'язаних із визначенням вартості майна, що виплачується учаснику при виході або виключенні його із товариства.